

Den store udfordring

Stadig flere mennesker arbejder professionelt med Enneagrammet, ligesom det udbredes stadig mere. Når man, som jeg, oplever Enneagrammet som en stor berigelse, som noget smukt og virkelig dybt, er det imidlertid en noget tvetydig sag at se, hvordan udbredelsen nogle gange reduceres til trivialpsykologi, hvor oplevelsen er begrænset til et lille, mentalt kick. Når dybden i Enneagrammet ikke ydes retfærdighed, kan det beskrives som at have læst en skøn, dybsindig og vis bog, hvorefter Hollywood får fingre i den og spytter en metervare ud uden substans og blik for de mere fascinerende lag i fortællingen.

At Enneagrammet når bredere ud, stiller store krav til formidlere af Enneagrammet. Skummer vi lige toppen af den mentale indsigt, eller sætter vi os for i dybden virkelig at integrere de enkelte punkter i os selv, så vinen ikke fortyndes til dagligvarekonsum?

I den tradition, som denne artikels forfatter hører hjemme i, arbejdes der eksempelvis på det enkelte punkt [typen, red.] i 7 dage ad gangen, med senere opfølgninger og uddybelser over mange år. Det at arbejde dybt med et enkelt punkt på intense kurser og den efterfølgende lange periode i selvfordybelse gør, at punktet går fra at være generelle karakteristika om mennesker til at føles som en virkelig, indre energi, der langsomt modnes, fordybes og bliver levende i én. Dette er i høj grad ønskeligt, så man ikke bare udbreder sin viden om punkter, der gør dette eller hint, men at den levende energi i stedet tillader den professionelle reel at følge klienter og elever i

Jens Enemark er leder af Center for Selvudvikling Århus. Han er oprindeligt uddannet psykoterapeut, yogalærer og har arbejdet hos sin lærer

Dan Noltensmeier siden 1991, hvor bl.a. meditation og Enneagrammet indgår. Jens arbejder med selvudviklingsgrupper og uddanner psykoterapeuter.

www.centerforselvudvikling.dk

Mail@centerforselvudvikling.dk

problematikker og kvaliteter rundt i hele Enneagrammet. Hermed søges indre balance og helhed frem for finpudsning af eget "hjemmepunkt". At arbejde med energien i de enkelte punkter kan rejse den, så den føles håndgribelig som en søjle og direkte levende i sig selv og ikke blot som viden om forskellige strukturer, der kan kategoriseres under et punkt (for en god beskrivelse af Enneagrammet som energetisk system, læs Susan Rhodes spændende artikel i Indsigt nr. 13).

Aktivering af alle de 9 punkter

Hos de fleste mennesker er 4-5 punkter mere eller mindre aktive. De øvrige punkter er som regel fjerne for en selv, hvad enten man kan genkende andre i punkterne eller ej. Her er det vigtigt at understrege, at det ikke drejer sig om at aktivere samtlige forvrængninger i alle punkter, men at en rigtig god måde at åbne ukendte punkter er ved at falde ind og mærke punktets kvaliteter og ressourcer i meditativ fordybelse. Dette kan åbne punktet og give smag for at erobre den energi, vi måske tidligere har følt os fremmede overfor eller har fordømt hos andre.

Kontakten med et punkts kvaliteter vil ikke af sig selv aktivere samtlige af punktets mulige for-

Det er vigtigt at åbne op for det der er aktivt netop nu

vrængninger - og dét er heller ikke ønskeligt eller nødvendigt for at få en dybere følelse for energien. Derimod kan et anderledes perspektiv på verden berige og udvide vores horisont. Hvis man eksempelvis afviser punkt 1-energien, fordi "den er alt for stram og rigid, og man føler sig fanget af rigtighed og regler", kan kontakten til energiens retfærd, renfærdighed, disciplin, etik, ansvarlighed, prioritering af sandhed osv. være respektindgydende. Det kan blive en modning af sindet, der måske har været bange for disciplin og undgået at tage ansvar i angst for tyngden i rigtigheden. (For inspiration til punkt 1-kvaliteter kan filmen om Gandhi anbefales. Filmen og hans eksempel kan kun aftvinge den dybeste respekt).

Fra punktfiksering til bevægelse

At interessere sig for alle punkters (kvalitets)energi er med til at flytte os fra det enkelte punkts fikserede perspektiv - ikke bare som en intellektuel smidighed, men som en virkelig bevægelse mod helhed. I interview med A.H. Almaas (Indsigt nr. 6) påpegede han, hvordan en indre fordøjelse af et punkt så ud til naturligt at føre os videre til det næste punkt osv. Dét er en vigtig pointe, fordi det indbyder til en langt mere dynamisk tilgang til Enneagrammet end den gængse.

Ofte kan det opleves, at et menneske, der måske ser sig selv som havende hjemme i punkt 2, over år føler en dybere bevægelse mod fx punkt 9, og i det erkender, at den store brug af

punkt 2 havde med mors idealer at gøre. Hvis dét menneske var blevet hængende i en punkt 2-identifikation, ville det være blevet ved en finpudsning af dette punkt. Derfor er det i mit perspektiv godt ikke at snakke om ham eller hende som fx "toere", men i stedet om at den energi er meget aktiv nu. På den måde undgår vi at lukke os for værdifuld udvikling og nuancering af, hvem vi egentlig er, og hvad vi indeholder. Det er ikke så afgørende at afklare sit punkt, som det er at åbne sig for det, der er aktivt netop nu. Det holder også egofikseringen og profileringen på afstand og tager os over år ind i objektive registreringer af energiens bevægelser og storhed.

At integrere energien i alle ni punkter er voldsomt ambitiøst, men i mine øjne er det et nødvendigt projekt i arbejdet med Enneagrammet, særligt hvis man arbejder med formidling af det. Ellers får personligheden "favoritpunkter". Måske kan man vældig godt lide punkt 1, 4 og 5, har det okay med 2 og 6, synes 7 og 9 er uforståelige, og punkt 3 og 8 kan man simpelthen ikke holde ud – bare for at tage et eksempel. Har man det i nogen grad sådan (og det har de fleste) og alligevel arbejder med formidling af Enneagrammet, så har man et problem - specielt hvis man tror, at det ikke gør noget, og at man da sagtens kan arbejde med andre mennesker professionelt, selvom man privat ikke kan holde nogen bestemte typer (punkters energi) ud.

Ingen vej uden accept

At arbejde professionelt med andre mennesker i terapi, udviklingskurser, coaching eller andet (herefter blot benævnt "terapi" eller "terapeuten") stiller enorme krav, fordi der ikke er nogen smuthuller.

Hvis man ikke kan acceptere en adfærd, en energi, så kan man ikke arbejde med den - hverken i sig selv eller i forhold til andre. Terapi er ikke et mentalt, uladet felt, hvor terapeuten kan gemme sine egne emotioner af vejen; det er et levende felt, hvor alt har betydning, både kvaliteter der bliver udfoldet, og fordømmelse der ligger underneden. Nogle har beskrevet det som, at klienten ikke kommer (går) længere, end hvad terapeuten har bevidsthed til. Således forholder det sig også med Enneagrammet. Hvor der ikke er accept, anvises der ikke en vej.

Når Enneagrammet beskrives i blade og magasiner, virker det ofte som en vidensbutik uden lige. Der er tænkt på alt, alt hænger sammen og kan alligevel placeres hver for sig i type, undertype, vinge, dyd osv. Enneagrammet fremstår som et vidunderligt, multidimensionalt system (hvilket det er), der ofte tiltrækker mentalt stærke og smidige mennesker, som med glæde fremlægger dets potentialer og budskab, måske som forfattere til bøger, som lærere, terapeuter, coaches eller andet. Men det er afgørende at gå dybere end det og ind i en selvafløring, der kan føles ydmygende for personligheden – i stedet for at nøjes med at erhverve sig en stadig mere spændende personlighed, der kan parere alt med viden og charme.

Åbning og ansvar

Hvis viden er parret med egentlig, indre

erfaring, dannes efterhånden en dybtgående indsigt eller visdom i sindet om Enneagrammets væsen, dets dynamik og punkternes energi. Dette er en kilde til stor indre opløftelse og giver et rummeligt og værdsættende perspektiv på de enkelte punkters meget forskellige energier. Det giver også et blødt blik på menneskers forvaltning af de energier, forvrænget og skamredet, som energien ofte fremstår, eller sandt og virkeligt, som den af og til også fremstår. Det bløde blik accepterer og gør ikke forskel, men ser helhed. Det glædes over sandhed, føler smerten ved forvrængningen, rummer begge udtryk og ønsker dybde og vækst for andre mennesker.

At arbejde med den indre energibevægelse i Enneagrammet gør os ydmyge over for, hvor langt vi er i vores egen proces, og hvor meget vi egentlig har forstået af Enneagrammet. Lag på lag bliver ved at åbne sig, og psyken må gradvis overgive sig til erfaringer, der sprænger vores vante opfattelser af os selv og andre mennesker.

Denne åbning er også et ansvar. Fordybelse i Enneagrammet giver potentielt højpotent indsigt, hvilket er en udfordring til måden, denne indsigt forvaltes på. Hvis tilegnelsen kun er vidensbaseret, kan den blive til et sværd eller en skalpel, der måske tillader os at gennemskue forvrængninger, men som ikke af sig selv avler medfølelse og forståelse, og som derfor formidler fordømmelse. Sådan vil det nemlig føles at blive gennemskuet i sin forvrængning af en energi, der i sit væsen er ukærlig. Derfor stiller al terapi store krav til terapeutens egen proces og graden af følelsesmæssig virkelighed i denne. En terapeut er nødt til selv at åbne

sig reelt for energien i de enkelte punkter, føle og integrere kvalitetene i energierne og mærke forvrængningerne, hvis formidlingen skal være andet end intellektuel (og eventuelt fordømmende nedenunder).

Arbejdet med Enneagrammet og terapi kalder på soberhed og grundighed, så vi kan dele i følelse og udvise medmenneskelighed til berigelse for andre søgende sjæle.

■ Af Jens Enemark

